

PO3

Robert Venturi, extras din *Complexity and Contradiction in Architecture*

în Charles JENCKS, Karl KROPF, Eds., *Theories and Manifestoes of Contemporary Architecture*

Academy Press, 2006 [1966]

Arhitectură ne-simplă: Un manifest blând

Îmi plac complexitatea și contradicția în arhitectură. Nu-mi plac incoerența sau caracterul arbitrar al arhitecturii incompetente și nici complicațiile prețioase ale pitorescului sau expresionismului. În schimb, vorbesc de o arhitectură complexă și contradictorie, bazată pe bogăția și ambiguitatea experienței moderne, inclusiv pe experiențe inerente artei. Pretutindeni, cu excepția arhitecturii, complexitatea și contradicția au fost recunoscute, de la demonstrația lui Gödel privind inconsecvența ultimă a matematicii până la analiza lui T.S. Eliot a poeziei "dificile" și definiția lui Joseph Albers a calității paradoxale a picturii.

Dar arhitectura este în mod necesar complexă și contradictorie prin însăși includerea elementelor tradiționale vitruviene *firmitas*, *utilitas* și *venustas*. Iar astăzi, cerințele programului, structurii, a echipării cu instalații și a expresiei, chiar și doar în cazul clădirilor individuale, în contexte simple, sunt diverse și contradictorii în moduri pe care nu le-am fi putut imagina până acum. Dimensiunea și scara din ce în ce mai mari ale arhitecturii în planificarea urbană și regională sporesc dificultățile. Spun bun venit problemelor și îmbrățișez incertitudinile. Prin acceptarea contradicției, precum și a complexității, urmăresc vitalitatea [arhitecturii], dar și validitatea [ei].

Arhitecții nu-și mai pot permite să se lase intimidați de limbajul moral puritan al ortodoxiei arhitecturii moderne. Îmi plac elementele care sunt hibride mai degrabă decât "pure", compromițătoare mai degrabă decât "curate", distorsionate mai degrabă decât "simple", ambigue mai degrabă decât "articulate", perverse dar și impersonale, plictisitoare dar și interesante, convenționale mai degrabă decât proiectate, conciliante mai degrabă decât excluzând, redundante mai degrabă decât simple, cele care urmăresc atât vestigiile [trecutului] cât și inovația, cele incoerente și echivoce mai degrabă decât cele directe și clare. Mă declar în favoarea vitalității încurcate (dezordonate) și nu pentru unitatea evidentă. Eu includ *non sequitur*-ul și proclam dualitatea.

Sunt pentru bogăția sensului mai degrabă decât pentru claritatea sensului; pentru funcția implicită, dar și pentru funcția explicită. Prefer "și-și" în locul lui "sau-sau", alb și negru și uneori gri, în locul lui alb-negru. O arhitectură valabilă evocă mai multe niveluri de semnificație și combinații ale mai multor puncte de interes: spațiul și elementele sale devin lizibile și utilizabile în mai multe moduri în același timp.

Dar o arhitectură a complexității și contradicției are o obligație specială față de întreg: adevărul său trebuie să fie în modul în care tratează totalitatea sau în felul în care trimite către totalitate. Ea trebuie să întruchipeze unitatea dificilă a incluziunii mai degrabă decât unitatea ușoară a excluderii. Mai mult nu înseamnă mai puțin.